

5 VEIKLA. SVEIKATOS SISTEMOS PARTNERIŲ VEIKLA, DIEGIANT JAUNIMUI PALANKIAS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGAS

Dr. Gediminas Černiauskas

1. ĮVADAS

Veiklos tikslo pristatymas, dalyvių paskirstymas į 3 nehomogeniškas grupes.

- 1 grupė – atstovauja medicinos darbuotojams;
- 2 grupė – atstovauja švietimo darbuotojams ir NVO;
- 3 grupė – atstovauja policijos darbuotojams ir politikams.

Tikslas – *aptarti sveikatos sistemos partnerių kompetencijas sveikatinimo srityje, išryškinant veiklos efektyvumo didinimo rezervus.*

Pateikiama lentelė, apibrėžiant potencialius partnerius apie 30 000 gyventojų turinčioje savivaldybėje. Dalyviai gauna po lentelės maketą, kurį individualiai užpildo darbo grupėje. Tai apšilimas. Tikslių skaičių bus prašoma sekančiam seminarui. Dalyviams rekomenduojama neapsiriboti alkoholio kontrolės problematika.

1 lentelė. Sveikatinimo veiklos partneriai savivaldybėje

	Įstaigos tipas	Įstaigų skaičius	Darbuotojų (specialistų) skaičius	Darbuotojų (specialistų) skaičius su aukštesniu išsilavinimu	Pacientų / Dalyvių skaičius
Sveikatos priežiūros įstaigos	Ligoninės				
	PSP				
	Savarankiškos BPG įstaigos				
	Odontologų kabinetai				
	Kitos asmens sveikatos priežiūros įstaigos				
	Visuomenės sveikatos biuras				
	Vaistinės				
	Kita (įrašyti)				
Viso					
Švietimo/ugdymo įstaigos	Lopšeliai-darželiai				
	Pradinės mokyklos				
	Pagrindinės mokyklos				
	Gimnazijos				
	Kolegijos, profesinio rengimo mokyklos				
	Kvalifikacijos kėlimo kursai				
	Kitos švietimo įstaigos				
	Vasaros poilsio stovyklos				
	Bibliotekos				
	Kita (įrašyti)				
Viso					
NVO	Religinės bendruomenės				
	Sporto įstaigos, sporto klubai				
	Moterų draugijos				
	Pacientų draugijos				
	Laisvalaikio draugijos, saviveikla				

	Labdaros draugijos				
	Kiti NVO (įrašyti)				
Viso					
Viso socialiniame sektoriuje					
Vidaus reikalai, valstybės valdymas	Policija				
	Kitos teisėsaugos įstaigos				
	Savivaldybės tarnautojai, asmenų sk.				
	Gamtosaugos tarnybos				
	Darbo ir maisto saugos tarnybos				
	<i>Masinio informavimo priemonės</i>				
	<i>Kitos valstybės valdymo įstaigos (įrašyti)</i>				
Viso					
Viso potencialios sveikatinimo veiklos partnerių institucijos					

2. DARBO GRUPIŲ VEIKLA

Individualiai užpildoma sveikatos 1 lentelė. Grupės moderatoriai formuluoja užduotis. Pateikia bendruosius klausimus, kuriuos kiekviena grupė atsako pagal priskirtą rolę, pateiktoje lentelėje. Grupė išsirenka „rašytoją“ ir pranešėją / vadovą.

2 lentelė. Bendrieji klausimai

Klausimas	Atsakymas	Komentaras (pvz., atsakymas priimtas bendru sutarimu; nėra vieningos nuomonės; turimos informacijos atsakymui nepakanka)
1. Kokia situacija savivaldybėje bendrai ir jūsų atstovaujamų institucijų atsakomybės aspektu?		
2. Ką prasmingo gali padaryti institucija prevencijos, žalos mažinimo, sveikatos atstatymo srityje?		
3. Kuo jūsų institucija gali padėti kitiems partneriams?		
4. Kuo institucijai gali pagelbėti kiti partneriai?		
5. Kokie tikslai ir uždaviniai trumpuoju (1-2 metai) ir vidutinės trukmės (3-5 metai) laikotarpiu?		
6. Išteklių poreikis		

Grupė atsako į bendruosius klausimus.

Moderatoriai pateikia specifinius klausimus, kuriuos kiekviena grupė atsako pagal priskirtą rolę, pateiktoje lentelėje.

3 lentelė. 1 grupės klausimai

Klausimas	Atsakymas	Komentaras (pvz., atsakymas priimtas bendru sutarimu; nėra vieningos nuomonės; turimos informacijos atsakymui nepakanka)
1. Kokia institucija turi imtis lyderystės kovojant su alkoholizmu?		
2. Perspektyviausios visuomenės sveikatos intervencijos jūsų savivaldybėje		
3. Perspektyviausios asmens sveikatos intervencijos jūsų savivaldybėje		
4. Jaunimo švietimas – VSB, PSP įstaigų, vaistinininkų bendra atsakomybė		
5. Švietimas sveikatos institucijose, žiniasklaidoje		
6. Grupės formuluotas klausimas		

4 lentelė. 2 grupės klausimai

Klausimas	Atsakymas	Komentaras (pvz., atsakymas priimtas bendru sutarimu; nėra vieningos nuomonės; turimos informacijos atsakymui nepakanka)
1. Kurios mokyklinės disciplinos daro didžiausią poveikį sveikai gyvenimui?		
2. Kokie šio potencialo panaudojimo rezervai?		
3. Kiek mokykla, moterų, sporto, religinės organizacijos supranta, kad gali kaip partneriai prisidėti prie visuomenės sveikatinimo ir kiek prisideda?		
4. Svaigalus vartojantis asmuo yra prastas mokinys, parapijonis, visuomenininkas?		
5. Grupės formuluotas klausimas		
6. Grupės formuluotas klausimas		

5 lentelė. 3 grupės klausimai

Klausimas	Atsakymas	Komentaras (pvz., atsakymas priimtas bendru sutarimu; nėra vieningos nuomonės; turimos informacijos atsakymui nepakanka)
1. Nusikalstamumo ir alkoholizmo sąveika		
2. Savivaldybės rinkėjų nuostatos ir savivaldos atsakas į rinkėjų lūkesčius		
3. Kas dažniausiai konsultuoja savivaldybių merus sveikatos stiprinimo klausimais? Kas būtų geriausi konsultantai šiais klausimais?		
4. Ką daryti, kad savivaldybių administracijos gyventojų sveikatą laikytų viena iš trijų pagrindinių savo atsakomybių?		
5. Jei alkoholizmo problemos sprendimui savivaldybė gautų 100 000 eurų, kur šiuos pinigus panaudotų?		
6. Grupės formuluotas klausimas		

Grupės atsako į specialiuosius klausimus. 20 min.

Grupių darbo rezultatų pristatymas, akcentuojant 3-5 svarbiausius diskusijos rezultatus (3 min.)

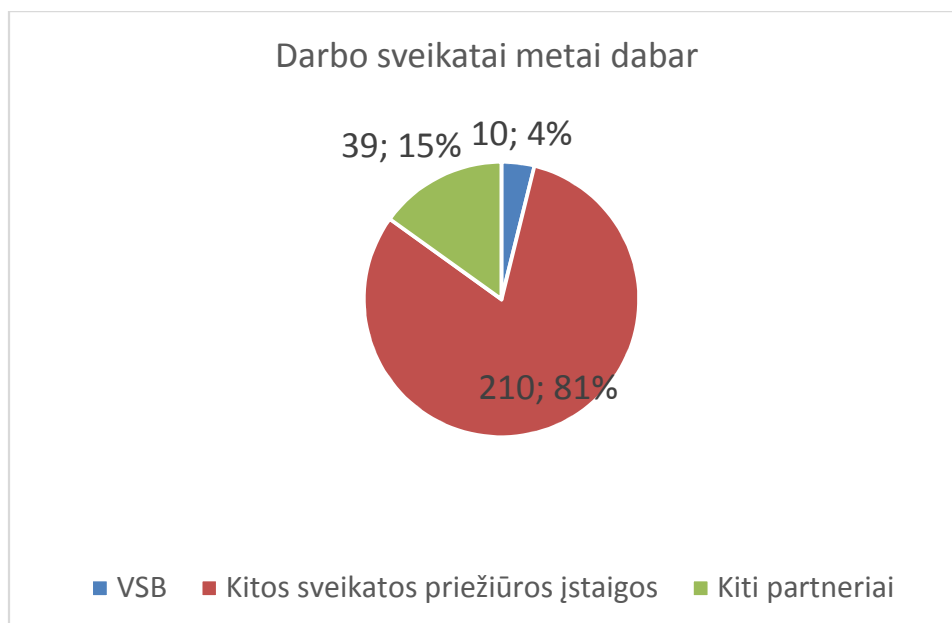
Grupių užpildytos lentelės bus padauginamos ir padalinamos dalyviams.

Partnerių institucijų indėlio į visuomenės sveikatinimą stiprinimo prioritetų išskyrimas (10 min.) Medžiaga apie potencialą bei esminiai darbo grupių atradimai.

6 lentelė. Sveikatos potencialo institucijose perskaičiavimas sveikatai skirtais darbo metais

	Užimtumas	Funkcijų, susijusių su sveikata, dalis procentais	Darbo metai
VSB	10	100	10
Kitos sveikatos priežiūros įstaigos	210	100	210
Kiti partneriai	780	5	39
Viso	1000		259

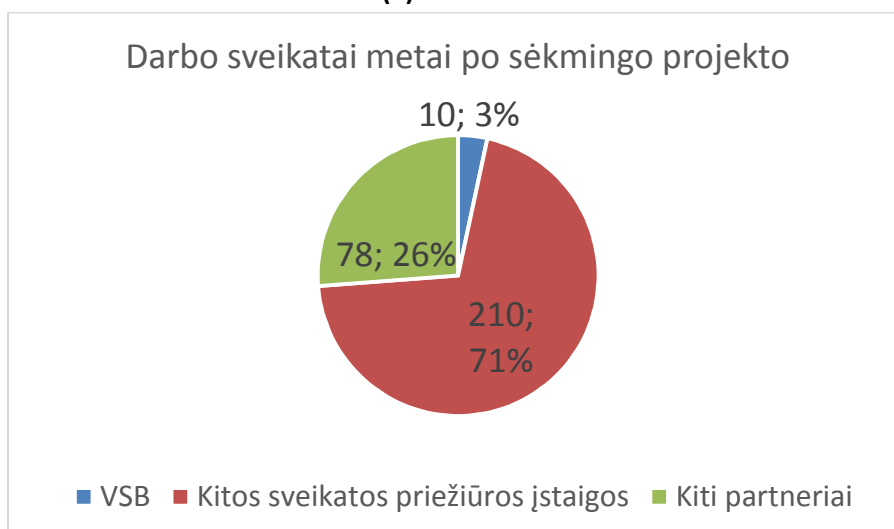
1 paveikslas. Sveikatai skiriami darbo metai (1)

7 lentelė. Institucijų sveikatos potencialo, išreikšto sveikatai skirtais darbo metais, padidinimas

	Užimtumas	Funkcijų, susijusių su sveikata dalis procentais	Darbo metai
VSB	10	100	10
Kitos sveikatos priežiūros įstaigos	210	100	210
Kiti partneriai	780	10	78
Viso	1000		298

2 paveikslas. Sveikatai skiriami darbo metai (2)

3. VISUOMENĖS SVEIKATOS INSTITUCINĖS PLĖTROS PER 2 METUS SCENARIJAI

1 scenarijus. VSB darbuotojų ir jų teikiamų paslaugų bendruomenės nariams plėtra 20 procentų

Rezultatas. Darbuotojų skaičius padidėja 2 etatais. Institucijų sveikatos potencialas padidėja 0,8 procento. Savivaldybės sveikatos rodikliai pasikeičia?

2 scenarijus. Partnerių darbo laiko, skirto visuomenės sveikatai, padidinimas nuo 5 iki 10 procentų

Rezultatas. Rajono institucijų darbo išteklių, skirti sveikatai, išauga 39 sąlyginiais etatais. Institucijų sveikatos potencialas padidėja 15 procentų. Savivaldybės sveikatos rodikliai pasikeičia?

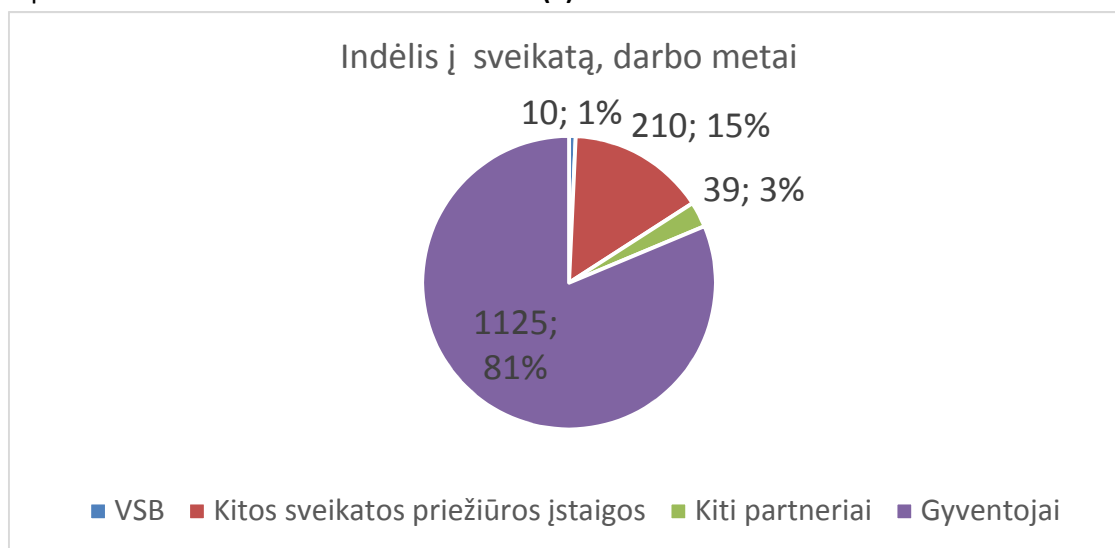
Bendrojo sveikatos potencialo apskaičiavimas (care and self care)

Kiekvienas individas sprendžia daugybę su sveikata susijusių klausimų, pradedant nuo rankų plovimo bei mankštos (ligų profilaktika ir sveikatos stiprinimas), baigiant kraujospūdžio matavimu bei artimųjų slaugymu ligos atveju (diagnostika bei gydymas). Jei darysime prielaidą, kad kas dieną šiems tikslams kiekvienas skiria 20 min., tai bendras 30 000 gyventojų darbo laiko kiekis prilygs 1 125 darbo metams. Prie institucijų sveikatos potencialo pridėję sveikatai gyventojų skirtą darbo laiką, gauname bendrąjį sveikatos potencialą.

8 lentelė. Bendrasis sveikatos (asmenys ir darbo metai) potencialas

	Dalyviai	Funkcijų, susijusių su sveikata dalis, procentais	Darbo metai
VSB	10	100	10
Kitos sveikatos priežiūros įstaigos	210	100	210
Kiti partneriai	780	5	39
Gyventojai	30 000	20 min.	1125
Viso	30 000		1384

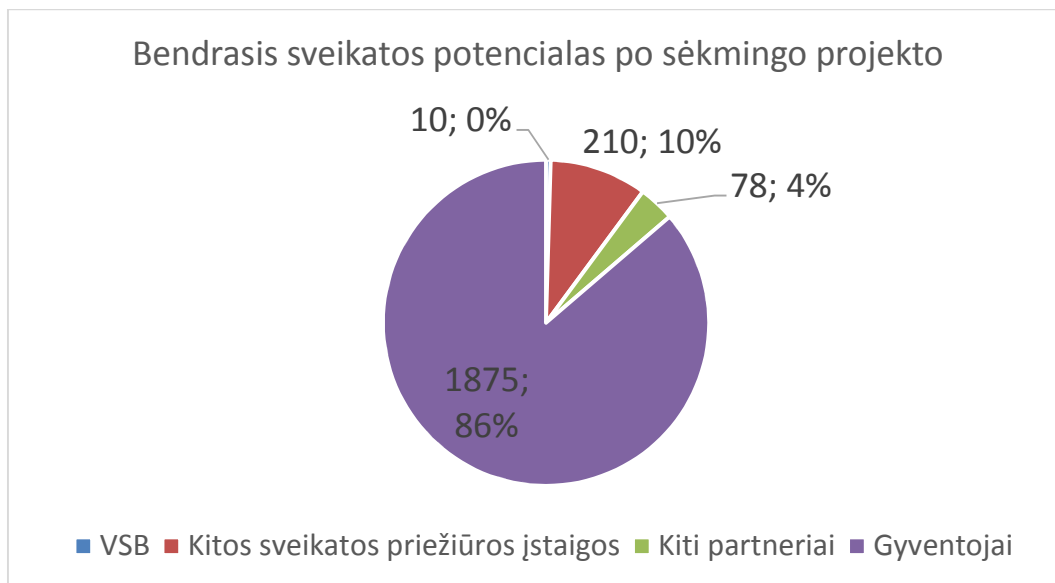
3 paveikslas. Sveikatai skiriami darbo metai (3)

9 lentelė. Institucijų sveikatos potencialo, išreikšto sveikatai skirtais darbo metais, padidinimas

	Dalyviai	Funkcijų, susijusių su sveikata dalis, procentais	Darbo metai
VSB	10	100	10
Kitos sveikatos priežiūros įstaigos	210	100	210
Kiti partneriai	780	5	39
Gyventojai	30 000	30 min.	1875
Viso	30 000		2173

4 paveikslas. Sveikatai skiriami darbo metai (4)

3 scenarijus. Partnerių darbo laiko, skirto sveikatai, padidinimas nuo 5 iki 10 procentų, o gyventojų laiko, skirto sveikatai, prailginimas nuo 20 iki 30 min. per dieną

Rezultatas. Savivaldybės sveikatai skirti bendrieji darbo ištekliai padidėja 789 sąlyginiais etatais. Sveikatos potencialas padidėja 57 procentais.